

Brüssel, 16.3.2020
COM(2020) 115 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE
JA NÕUKOGULE**

COVID-19: ELi mittehädavajaliku reisimise ajutine piiramine

Koroonaviiruse kriis on nüüd üle maailma levinud pandeemia ja juhtumeid esineb viies maailmajaos. Üleilmastumine ja inimeste rahvusvaheline liikumine loovad tingimused, mis hõlbustavad viiruse piiriülest levikut. See rahvatervise kriis on reisimise kaudu põhjustanud paljudes riikides palju haigusjuhtumeid. Seega nihkub levik kohalikest haiguspuhangutelt järk-järgult laiaulatusliku leviku suunas kogukonnas. Mida varem kaob seos ülekandumisahela ja reisimise vahel, seda kiiremini intensiivistub kohalik ülekandumine, pannes tervishoiusüsteemid suure surve alla.

Praegu peetakse Euroopa Liitu COVID-19 pandeemia epitsentriks. Viimastel nädalatel on liikmesriigid võtnud viiruse leviku piiramiseks mitmeid drastilisi meetmeid. Samas on COVID-19 juhtumite arv lühikese aja jooksul hüppeliselt kasvanud, seades liikmesriikide tervishoiusüsteemid märkimisväärse surve alla, mis samuti kasvab järsult iga päev.

Kuigi Maailma Terviseorganisatsioon ei pea reisipiiranguid üldiselt kõige tõhusamaks pandeemiaga võitlemise viisiks, on COVID-19 kiire leviku tõttu oluline, et EL ja liikmesriigid võtaksid kiireloomulisi, koheseid ja koordineeritud meetmeid mitte ainult meie elanikkonna tervise kaitseks, vaid ka viiruse edasise leviku takistamiseks ELis teistesse riikidesse, nagu on täheldatud viimastel nädalatel.

Reisipiirangud peaksid keskenduma saabuvate inimeste arvu olulisele vähendamisele liidu välispiiridel, aeglustades seeläbi ka levikut teistesse riikidesse nende reisijate tagasipöördumisel, ning ELi kodanike ja teiste EL+ alal¹ elavate isikute keelitamisele mitte välja reisima.

Käesoleva teatisega soovib komisjon Euroopa Ülemkogul tegutseda selle nimel, et Schengeni liikmesriikide riigipead või valitsusjuhid võtaksid koos Schengeniga ühinenud riikide riigipeade või valitsusjuhtidega kiiresti vastu koordineeritud otsuse kohaldada kolmandatest riikidest EL+ alale mittehädavajaliku reisimise suhtes ajutist piirangut.

ELi välispiir peab toimima kõigi **Schengeni riikide** julgeolekualana. See on kõigi ühine huvi ja ühine vastutus. Praeguses olukorras, kus koroonaviirus on laialt levinud kogu ELis, pakub välispiiride režiim võimalust võtta liikmesriikide vahel koordineeritud meetmeid viiruse ülemaailmse leviku piiramiseks.

Kõiki välispiiril võetavaid meetmeid tuleb **kohaldada ELi välispiiride kõigi osade suhtes**. Ajutine reisipiirang saab olla tõhus ainult siis, kui **Schengeni riigid teevad otsuse ja rakendavad seda kogu välispiiri suhtes samal ajal ja ühtselt**. Üksikute liikmesriikide koordineerimata reisipiirangud välispiiri oma osal võivad olla ebatõhusad. Schengeni riigi ühepoolset otsust kohaldada ajutist reisipiirangut välispiiri oma osal võivad kergesti kahjustada need, kes sisenevad Schengeni alale välispiiri teises osas. Samuti nõuab koordineeritud otsus kõigi osalemist.

Selline meede võimaldaks ka kaotada sisepiirikontrolli, mille mitu liikmesriiki on hiljuti taaskehtestanud, et piirata viiruse levikut. Need meetmed võivad tõsiselt mõjutada ühtse turu toimimist, kuna ELi ja Schengeni ala iseloomustab integratsiooni kõrge tase, kus iga päev ületavad sisepiire miljonid inimesed.

¹ „EL + ala“ peaks hõlmama kõiki Schengeni liikmesriike (sealhulgas Bulgaariat, Horvaatiat, Küproost ja Rumeeniat) ning nelja Schengeniga ühinenud riiki. See hõlmaks ka Iirimaa ja Ühendkuningriiki, kui nad otsustavad rakendada sama meetet.

Kohaldamisala

Ajutist reisi piirangut tuleks kohaldada kõikide mittehädavajalike reiside suhtes kolmandatest riikidest EL+ alale.

Selleks et sellise ajutise reisi piiranguga saaks piirata viiruse levikut soovitud viisil, peavad erandid piirduma reisimisega hädavajalikel eesmärkidel².

Ajutise reisi piirangu alt tuleb **vabastada kõikide ELi liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide³ kodanikud**, et nad saaksid koju tagasi pöörduda. Seda erandit tuleb kohaldada järgmiste isikute suhtes:

- kõik ELi kodanikud⁴ ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikud ning nende pereliikmed;
- kolmandate riikide kodanikud, kes on pikaajalised elanikud pikaajaliste elanike direktiivi⁵ alusel, ja isikud, kes on saanud elamisõiguse muude ELi direktiivide või riigisisese õiguse alusel või kellel on riigi väljastatud pikaajaline viisa.

Seda ei tuleks kohaldada ka reisijate suhtes, kellel on oluline ülesanne või vajadus, sealhulgas järgmised isikud:

- tervishoiutöötajad, tervishoiuvaldkonna teadurid ja eakate hoolekande töötajad;
- piirialatöötajad;
- kaubaveoga tegelevad töötajad ja muu transpordipersonal vajalikul määral;
- diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, sõjaväelased ja humanitaarabitöötajad nende ülesannete täitmisel;
- transiitreisijad⁶;
- reisijad, kes reisivad mõjuvatel perekondlikel põhjustel;
- rahvusvahelist kaitset vajavad isikud või muudel humanitaarsetel põhjustel reisivad isikud.

EL+ alale siseneda võivate isikute suhtes tuleks läbi viia koordineeritud ja tugevdatud tervisekontroll.⁷

Kestus

Ajutist reisi piirangut tuleks kohaldada 30 päeva. Selle perioodi võimalikku pikendamist tuleks hinnata sõltuvalt edasise arengust.

² Transiidi eriskeemi kohaldamist Kaliningradi suhtes tuleks jätkata, kuid selle skeemi alla kuuluvad rongid ei tohiks peatuda Schengeni territooriumil.

³ Island, Liechtensteini Norra, Šveits.

⁴ Kuni 2020. aasta lõpuni tuleb Ühendkuningriigi kodanikke kohelda samamoodi nagu ELi kodanikke.

⁵ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

⁶ Sealhulgas isikud, keda repatrieeritakse konsulaarabi raames.

⁷ Suunised piirihaldusmeetmete kohta tervise kaitsmiseks ning kaupade ja oluliste teenuste kättesaadavuse tagamiseks, 16.3.2020, C (2020) 1753 final.

Kokkuvõte

Kolmandatest riikidest ELi + alale mittehädavajaliku reisimise ajutiseks piiramiseks on vaja **ELi koordineeritud otsust**, mis tehakse kokkuleppel Schengeni lepinguga ühinenud riikidega.

Selleks kutsub komisjon Euroopa Ülemkogu tegutsema selle nimel, et Schengeni liikmesriikide riigipead või valitsusjuhid võtaksid koos Schengeniga ühinenud riikide riigipeade või valitsusjuhtidega kiiresti vastu **kohe jõustuva otsuse kohaldada kolmandatest riikidest EL+ alale mittehädavajaliku reisimise suhtes ajutist piirangut** Schengeni välispiiride kõigi osade suhtes.

Võttes arvesse ühist reisipiirkonda, julgustatakse ka Iirimaa ja Ühendkuningriiki seda ajutist reisipiirangut rakendama.

ELi liikmesriigid ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid peaksid samuti tungivalt soovitada kodanikel ja elanikel mitte reisida väljapoole oma riigi territooriumi, et hoida ära viiruse edasine levik teistesse riikidesse.